

Τεκμήριο αθωότητας για όλους, έως ότου αποδειχθεί η ενοχή τους — είναι δικαίωμα

Το τεκμήριο αθωότητας αποτελεί βασικό δικαίωμα στην ποινική δικαιοσύνη. Ωστόσο, η προκατάληψη, η μεροληψία και οι πρακτικές, όπως η παρουσίαση των κατηγορουμένων σε χειροπέδες, υπονομεύουν αυτό το δικαίωμα σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, διαπιστώνεται στην τελευταία έκθεση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA). Ο FRA καλεί τις χώρες της ΕΕ να σεβαστούν τα δικαιώματα όλων των κατηγορουμένων, ανεξάρτητα από το ιστορικό τους.

«Όλοι οι κατηγορούμενοι έχουν το δικαίωμα να τεκμαίρονται αθώοι μέχρι να κριθούν ένοχοι από ανεξάρτητο δικαστήριο. Ωστόσο, οι εγγενείς προκαταλήψεις μας, και όσα βλέπουμε ή διαβάζουμε, μπορούν να επηρεάσουν την αντίληψη που έχουμε για την έννοια της ενοχής» δηλώνει ο διευθυντής του FRA [Michael O'Flaherty](#). «Οι χώρες της ΕΕ χρειάζονται αποτελεσματικά μέτρα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των κατηγορουμένων για δίκαιη δίκη και ίση πρόσβαση στη δικαιοσύνη.»

Η έκθεση του FRA με τίτλο «[Presumption of innocence and related rights – Professional perspectives](#)» (Τεκμήριο αθωότητας και συναφή δικαιώματα – η οπτική των επαγγελματιών) εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες της ΕΕ εφαρμόζουν στην πράξη τα δικαιώματα του τεκμηρίου αθωότητας, της σιωπής και της παράστασης στη δίκη. Ο FRA εντοπίζει προβλήματα στη διασφάλιση αυτών των δικαιωμάτων και καλεί τις χώρες της ΕΕ για:

- **Ίση μεταχείριση όλων των κατηγορουμένων** — να διασφαλιστεί η εφαρμογή του τεκμηρίου αθωότητας σε όλους τους κατηγορούμενους. Θα πρέπει να εφαρμόζεται ανεξάρτητα από την εθνική καταγωγή, την κατάσταση ή το φύλο τους. Απαιτούνται σαφείς κανόνες και κατάρτιση για την πρόληψη των προκαταλήψεων και της μεροληψίας μεταξύ των αστυνομικών, των ενόρκων και των δικαστών. Οι χώρες θα πρέπει να ενθαρρύνουν την πολυμορφία μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης.
- **Χρήση περιορισμών μόνο όταν χρειάζεται** — να μην παρουσιάζονται δημοσίως υπό περιορισμό οι κατηγορούμενοι, όπως με χειροπέδες ή σε γυάλινα κουβούκλια στο δικαστήριο, εκτός εάν αυτό δικαιολογείται. Τα μέσα ενημέρωσης θα πρέπει να φωτογραφίζουν τους κατηγορούμενους χωρίς αυτούς τους περιορισμούς.
- **Εξουσίες εξισορρόπησης** — οι διωκτικές αρχές έχουν συχνά ευρύτερες εξουσίες αναζήτησης αποδεικτικών στοιχείων από ό,τι η υπεράσπιση. Επομένως, η υπεράσπιση θα πρέπει να μπορεί να ζητεί από τις αρχές να διερευνούν συγκεκριμένες περιστάσεις και να αναζητούν κρίσιμα αποδεικτικά στοιχεία για λογαριασμό της.
- **Ενημέρωση των υπόπτων σχετικά με τα δικαιώματά τους** — να διασφαλιστεί ότι οι αστυνομικοί ενημερώνουν τους υπόπτους σχετικά με το δικαίωμα σιωπής και μη αυτοενοχοποίησης που έχουν προτού υποβληθούν σε ανάκριση. Τυχόν μαρτυρίες που συγκεντρώνονται εκτός αυτού του πλαισίου δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως αποδεικτικά στοιχεία.
- **Σεβασμό του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του** — να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι οι κατηγορούμενοι μπορούν να παρίστανται στη δίκη τους.

Η έκθεση εξετάζει πρακτικές σε εννέα κράτη μέλη της ΕΕ με διαφορετικές νομικές παραδόσεις: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γερμανία, Ιταλία, Κύπρος, Λιθουανία, Πολωνία και Πορτογαλία.

Τα πορίσματα βασίζονται σε συνεντεύξεις με 123 δικηγόρους υπεράσπισης, δικαστές, εισαγγελείς, αστυνομικούς και δημοσιογράφους στις εν λόγω χώρες.

Σήμερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει επίσης την έκθεση εφαρμογής της οδηγίας 2016/343 σχετικά με το τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας.

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε μαζί μας στη διεύθυνση:
media@fra.europa.eu / Τηλ.: +43 1 580 30 653